

Příloha k protokolu o SZZ č. ....

Jméno: **Bc. Daniela MUŠINSKÁ**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích**

Pedagogická fakulta

Katedra slovanských jazyků a literatur

Oddělení českého jazyka a literatury

Datum odevzdání posudku: **21. 1. 2019**

Obor: **HVan–ČJn–SZn**

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

Oponent diplomové práce:

doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lingvoliterární analýza staročeské skladby *Tristram a Izalda*

---

název

Diplomová práce Daniely Mušinské si klade za cíl analyzovat literární a jazykovou stránku středověké skladby o Tristanovi a Isoldě. V názvu práce je uvedeno lingvoliterární analýza, avšak pozornost je soustředěna především na lingvistickou analýzu. V úvodu si stanovila několik předpokladů, na něž v analytické části práce hledala odpovědi. Některé z nich se nepotvrdily, jiné ano. Nejprve si musela utřídit poznatky o vývoji českého jazyka, zvláště z oblasti fonologie a morfologie. Skladba o *Tristramovi a Izaldě* pochází ze Strahovského rukopisu, je to opis z roku 1449. Diplomantka pracovala s edicí Z. Tiché z roku 1980. První rkp. skladby z poslední třetiny 14. století se nedochoval, a tak jedním z úkolů, který si stanovila, bylo zjistit, zda se jedná o mechanický opis, nebo autor využil už jazyka z poloviny 15. století, kdy opis vznikl. V metodologické kapitole popisuje, čemu bude věnovat pozornost v hláskosloví, které jevy bude zkoumat z aspektu morfologického. Oceňuji šíři zájmu diplomantky a způsob řešení stanovených úkolů i snahu o potvrzení, nebo vyvrácení premis. Mé připomínky se týkají drobných omylů při výkladu a zdůvodňování gramatických jevů a nedopatření formálních, které se v textu vyskytují. Při citaci do závorky v textu je obvyklá praxe, dělat tečku až za závorkou, nikoli před ní. K drobnostem patří překlepy na s. 11, 37 (*konsonanty měly*), s. 74, 75 (*zdali* se píše bez spojovníku, opakují se stejné překlepy a v lokále se vynechává předložka *v*). Zkratka pro *Nový encyklopedický slovník češtiny* je NESČ (s. 14 a na jiných místech), *viz* je imperativ od *vidět*, píše se bez tečky; pozor na interpunkci (s. 74, 76) apod. Některé formulace jsou příliš kategorické, jiné zjednodušené, často se užívají vztažné věty s „který“.

Prohřešky jazykové a terminologické: na s. 15: spřežka *ye* zastupuje nejen foném *ě*, ale také *ie*. Změna *ie* v *í* je monoftongizace, *é* v *í* úzení (viz i s. 47). Ve slově *hlubokú* není *u* před *l* průvodní samohláskou, vzniklo z psl. nosovky *o* (s. 40). Ve slově *držal* není přehláska proto, že pro ni nebyla splněna druhá podmínka, koncové *l* je tvrdé (s. 41); ve slovech *mečem* a *otče* (Tichá, 1980, s. 21) by nemělo být *jať* (*ě*), tudíž nenastává ani ztráta *jotace*. Krátké *o* se mohlo dloužit a pak podleho diftongizaci v *uo* (to je případ na s. 44). V morfologické části si počínala zdatně, statisticky hodnotila slovesné tvary v préteritu, aoristu, imperfektu, participia nt-ová a s-ová.

Porovnávala aoristové tvary od dok. a nedok. sloves, potvrdil se jí předpoklad, že aorist se většinou tvořil od sloves dokonavých, imperfektum převážně od sloves nedok., předpoklad se tedy potvrdil. Upozorňuji, že substantivum *panošě* mělo pův. deklinaci podle ja-kmenového *dušě* (na s. 50 se řeší koncovka). Tvar nom. pl. *roci* (dnes roky) prozrazuje, že ještě nebyla rozlišena životnost ani v plurálu. K duálovým tvarům: *jedeta* je duál aoristu (s. 52), *jidechu*, *umluvichu* nejsou duály. Při určování přechodu sloves do jiných tříd došlo někde k omylu: tvar *vráci* je 1. os. sg. od *vrátiti*, nejde o přechod z 1. do 4. tř., totéž u *pokuši*, *muši*, *pravi*, *ukráci* – jedná se o slovesné tvary 1. os. sg. ind. přezenta sloves 4. tř., *pobuode* – *pobodne* = přechod z 1. do 2. tř. (s. 54); k vidu: slovesa *pověděti*, *zbyti* mají předpony (s. 63); nepřesná formulace na s. 65: imperfektum *bieše* nevyjadřuje trpný rod, ale je součástí trpného rodu (*bieše učiněn*). Plusquamperfektum (s. 66) je doloženo vhodnými příklady, jen pozor na spojení *byšta byla oba ztracena*, chybí delší kontext, může jít i o kondicionál v pasivu a duálu.

V části o přechodnících autorka konstatuje, že polovina participií nt-ových už nemá pravidelné tvary. (s. 67), drží se jen u maskulin. U feminin jsou tvary většinou bez koncového *-i* podobně jako v současné češtině. Ve tvaru množného čísla chybí většinou koncové *-e*. 28 ženských tvarů přechodníků nt-ových se však vztahuje k podmětu v mužském rodě. Tyto jevy prozrazují tendenci ke vzniku jednotného ustrnulého tvaru přechodníku přítomného. Participium s-ové má pravidelnější tvary. Vid nebyl pro tvoření tehdejších přechodníků rozhodující, proto bych tvary přech. minulého od nedok. sloves nepokládala v této době za chybné. V závěru diplomantka shrnuje poznatky, jež přinesla sonda do staročeského textu. Analýza potvrdila, že text je opisem původního rukopisu a že písař ponechal jak některé starší jevy hláskoslovné, tak i jednoduché časy minulé, které už v 15. století ustupovaly, jak prozrazují Husovy spisy.

Uvedené připomínky nesnižují velmi dobrý dojem z celku diplomové práce, která je psána se zaujetím pro věc. Autorka prokázala schopnost aplikovat teoretické poznatky na historický text, klade si otázky, na něž se snaží důsledně a s využitím svého úsudku odpovídat, a dospívá k přesvědčivým závěrům. Za tento přístup zaslouží pochvalu.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **velmi dobře**

.....
podpis oponentky diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 21. ledna 2019

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovějí
---------------------	---------	-------------	-------	------------

*) Nehodící se škrtněte